

VERBORGEN OORLOG

Colofon

© 2025 Jet Houwers

ISBN: 9789465315676

Samenstelling en tekst: Jet Houwers

Redactie: Lina Mulder en Frank Koppelmans

Reflectieve ondersteuning: Frank, Mies, Minke, Barbara, Pieter

Vormgeving en omslagontwerp: Linde Jorritsma

Uitgever: Brave New Books

Jet Houwers

VERBORGEN OORLOG

Een verhaal over generaties die de stille sporen
van trauma dragen – en over de kracht van
vergeving, herkenning en troost.

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	8
TIJDLIJN	10
STAMBOOM	12
1. VERWEVEN GESCHIEDENIS	14
Leven in een kolonie	17
De doorwerking in Indonesië en Nederland	18
2. STILTE ONDER DE PALMBOMEN	20
Het dagelijks leven voor de oorlog	22
Japanse bezetting en de kampen	30
De onafhankelijkheidsstrijd en de rol van de Nederlandse regering	37
3. TUSSEN DE SCHERVEN	42
Opbouwen van een nieuw bestaan	45
Culturele botsingen en familiebanden	48
4. EEN DRUKKEND GEZINSGEHEIM	50
Trauma's en familiepatronen	52
Persoonlijke ervaringen met afwijzing en erkenning	57
Opgroeien met agressie	62
Hoe de geschiedenis nog steeds doorwerkt	64
5. ANEKDOTES, HERINNERINGEN EN VERBINDING	66
Het belang van het doorgeven van verhalen	76
Barbara - je kunt altijd opnieuw beginnen	76
Minke - de afschuw van Nieuwjaarsdag	79
Pieter - een gebeurtenis op de Pasar Malam	81
Sandra - ditakdirkan	83
NAWOORD	86
Nawoord	89
Extra leesmateriaal transgenerationele oorlogstraumatisering	90

VOORWOORD,
TIJDLIJN EN
STAMBOOM

VOORWOORD

Ik heb ervoor gekozen om mijn verhaal op te schrijven, omdat de geschiedenis van de familie Houwers bijzonder is en ons met elkaar verbindt: de rijsttafels, het Maleis, de Indische spulletjes. Omdat het ons geluk bracht en liefde. Maar ook ongeluk en verdriet. Omdat het gaat over een oorlog waar we zelf niets mee te maken dachten te hebben, maar waarvan we wel de gevolgen dragen.

Met dit verhaal wil ik laten zien dat onze familie deel uitmaakt van de wereldgeschiedenis, doordat opa en oma Houwers ongeveer honderd jaar geleden naar het toenmalige Nederlands-Indië verhuisden. Waar een oorlog uitbrak, gevolgd door een bloedige burgeroorlog: de strijd voor een onafhankelijk Indonesië.

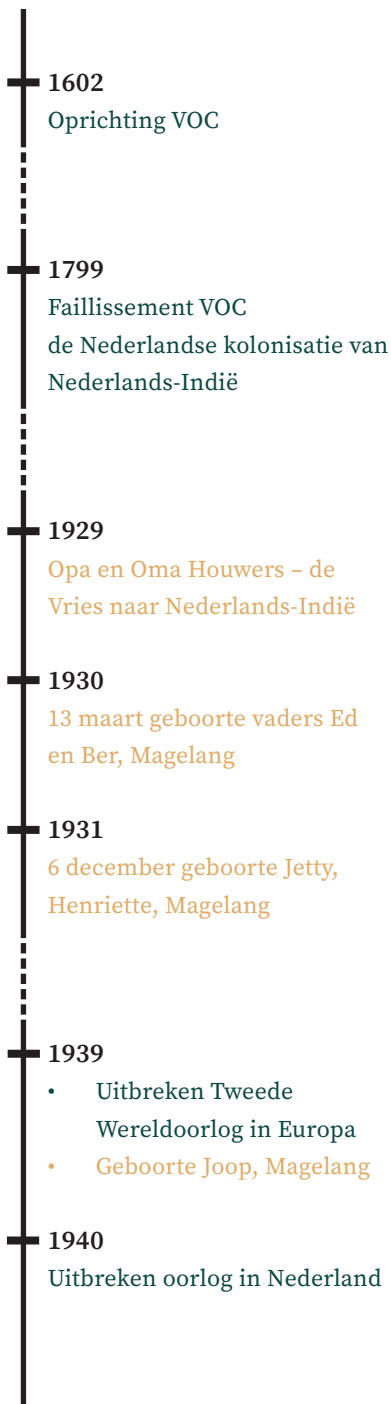
Bij ons thuis werd nooit over die oorlog gepraat. Pas toen ik therapie volgde bij Centrum '45 voelde ik de drang om het verleden van onze familie te onderzoeken. Stap voor stap ontdekte ik de geschiedenis en de verbanden. Verspreid over vele jaren deed ik onderzoek als nazaat van kolonisten. Voor de duidelijkheid; mijn grootouders en ouders zijn Nederlanders, totoks. Totok is het Indonesische of Maleisische woord voor een in het voormalig Nederlands-Indië geboren of wonende Europeaan, meestal Nederlander. Een totok is weliswaar in Nederlands-Indië geboren of heeft daar gewoond, maar heeft – in tegenstelling tot gemengde Indo-Europeanen – geen inlandse ouders of voorouders.

Ik ben begonnen met het schrijven van dit boek in 2003 en ik sprak hierover door de jaren heen met een groot aantal familieleden. Ik vind het belangrijk om, nu ik zoveel weet, ons verhaal door te geven. Het gaat niet alleen over moed om te emigreren naar een onbekend, prachtig land. Maar ook over overleven, kwetsbaarheid, angst, verdriet en verlies. En over veerkracht, doorzettingsvermogen, herkenning, liefde en verbinding.

Gelukkig sluiten steeds meer familieleden zich aan om hun bijdrage te leveren aan dit familieverhaal. Vier generaties al. Hoe waardevol. We willen onze herinneringen niet alleen binnen de familie bespreekbaar maken, maar ze ook delen met toekomstige generaties — die zelf opgroeien in een wereld vol oorlogen. Als zij zich verdrietig voelen of piekeren over gevoelens die zij niet direct kunnen verklaren, dan biedt dit verhaal misschien herkenning of troost.

Mijn zus Minke verwoordde het heel duidelijk, namelijk dat het belangrijk is om inzichtelijk te maken wat de impact van een oorlog is, en hoe die impact verder reikt dan de mensen die het zelf hebben meegemaakt. Zelfs generaties later laat een oorlog sporen na. Die schade is met goede hulp te herstellen, maar het liefst zouden we het natuurlijk voorkomen.

TIJDLIJN

Legenda

wereldgeschiedenis

Houwers geschiedenis